

Trochu J. A. Komenského

Jan Amos Komenský (28. března 1592–15. listopadu 1670) je postavou *gigantických rozměrů*. Nechci zde psát žádný ucelený životopis tohoto geniálního filosofa, teologa, biskupa, pedagoga, spisovatele a vědce. Ten si zvidavý čtenář může přečíst kdekoli jinde. Chtěl bych zde vás, milé občany staroslavné Strážnice, seznámit s Komenským jako s Božím mužem a také s jeho vazbou na Strážnici, která má být právem na co hrdá.

Letos v listopadu uplyne 351 let od chvíle, kdy Komenský umírá ve vyhnanství (v Amsterdamu). V každém čase, který od té chvíle nastal, nás Komenský nepřestává fascinovat a přitahovat k sobě. Vždy jsme jej viděli převážně jako velkého pedagoga, ale již málo jsme v něm viděli to další a daleko důležitější. Komenský není *jen* pedagog! Jeho snahou je sice vzdělat člověka, přivést ho na určitou cestu, ale Komenský to nečiní samoúčelně. Snaží se o nápravu našeho života a potažmo našeho světa. Bere člověka na cestu sebezdokonalení a mravního úsilí. A toto vše činí Jan Amos proto, aby člověka napřímil k Bohu – ke Světlu. Není to zájem o oblast vzdělání jen *pro vzdělání* anebo proto, aby Komenský *trhl* velkou kariéru jako pedagog. Dnes tak Komenskému (obecně) nerozumíme, protože jsme nepochopili, že se snaží o všezahrnující vědu, o poznání, které bude tzv. *pansofické*. Taková věda bude pak moudrostí, ale moudrostí celistvou.

A tato velká postava – obdivovatel Sofie jakožto Moudrosti – Jan Amos Komenský je o to větší pro nás, když si uvědomíme, že Strážnici procházel a žil zde (1604–1605). Za doby, kdy ve Strážnici vládli pánové ze Žerotína, zde církevní působila dnes již neexistující Jednota bratrská. Žerotínové bohatě podporovali školství a vzdělanost. Strážnice vzkvétala ekonomicky, kulturně, ale i duchovně. Vzpomínku na tuto dobu nalezneme v prostoru za dnešním kostelem Nanebevzetí Panny Marie, kde byl v roce 1992 otevřen tzv. *Památník bratrského školství*, ač by to měl být spíše Památník školství Jednoty bratrské, neboť šlo o působnost právě této církve. U vchodu do památníku nalezneme bustu *učitele národů* od akademického sochaře Miroslava Hudečka (*1935). Právě zde v době, kdy zde kostel P. Marie ještě nestál, stával jiný kostel, tj. právě kostel (tzv. *sbor*) Jednoty bratrské. Součástí byl větší areál, kde bychom našli také jídelnu, ubytovací kapacity pro kněží a důležitou školu, kam docházel i mladý Jan Amos. Ve Strážnici tehdy bydlel u své tety Zuzany (ulice Skalická, tehdejší *Suchý řádek*), jejíž manžel a strýc Komenského byl zabit při útoku na město. Tyto skutečnosti města jsou v dnešní době spíše skryté, ale například nedaleká ulice nese své jméno po našem *učiteli národů* (Komenského), původně se jmenovala Německá (podle původních usedlíků z Německa). Schválně se někdy vydejte na procházku Strážnicí za tím, co vše souvisí s historií navázanou na J. A. Komenského, dost možná budete překvapeni, kolik toho lze nalézt!

A nakonec je důležitý i nějaký aktualizovaný vzkaz. To důležité, co nám i dnes Komenský říká, je asi toto následující. Dovolují si vyložit vlastními slovy to, co z jeho díla promlouvá právě ke mně.

Podívej se, člověče, nejsi na světě sám, je zde i Druhý. Navíc svět není osamocen. Ale je zde Bůh. I když se nám někdy svět jeví jako Labyrint, neztratíme se v něm. Labyrint není totiž, co bludiště,

ve kterém bloudíme. Labyrint, to jest vytyčení možnosti putovat do středu, do středu našeho Srdce. Ne nadarmo se mi tak při psaní vyjevují slova, která se nacházejí ve 38. kapitole Komenského *Labyrintu světa a ráje srdce*: ***Kdež všeho světla a potěšení studnice. Kdes byl tak dlouho? Kudys chodil? Čehos v světě hledal? Potěšení? I kdež ho hledati měl než v Bohu? A kde Boha než v chrámě jeho? A který chrám Boha živého, než chrám živý, kterýž on sobě sám připravil, srdce tvé vlastní?***

Filip Gorazd Martinek

